IQRO JURNALI , IQRO JOURNAL, ИКРО ЖУРНАЛИ
ISSN:2181-4341| wordlyknowledge.uz/index.php/iqro
Volume 22 Issue 02 IYUL 2026

O'PKANING MAYDA HUJAYRALI SARATONIDA BIRINCHI QATOR KIMYOTERAPIYANING KLINIK SAMARADORLIGI VA TOKSIKLIGI

To'xtasinov N. A.
Farg'ona CAMU 1-kurs
ordinator radiologiya yo'nalishi

Sulaymanov D. A.
Farg'ona CAMU Onkologiya va
tibbiy radiologiya kafedrasi mudiri
PhD, dotsent
ORCID: 0008-0009-7314-7712
Doi: https://doi.org/10.5281/zenodo.21130039

Annotatsiya. Ushbu tadqiqotda o'pkaning mayda hujayrali saratoni (SCLC) bilan kasallangan bemorlarda birinchi qator kimyoterapiyaning klinik samaradorligi va toksikligi baholandi. Tadqiqotga birinchi qator davolash olgan bemorlar jalb qilindi. Davolash samaradorligi RECIST 1.1 mezonlari asosida, toksiklik esa CTCAE 5.0 klassifikatsiyasi bo'yicha baholandi. Tadqiqot natijalari birinchi qator kimyoterapiya kasallik nazoratini ta'minlashda yuqori samaradorlikka ega ekanligini ko'rsatdi. Asosiy nojo'ya ta'sirlar gematologik toksiklik va gastrointestinal buzilishlar bo'lib, aksariyat hollarda konservativ davolash yordamida bartaraf etildi.
Kalit so'zlar: o'pkaning mayda hujayrali saratoni, birinchi qator kimyoterapiya, sisplatin, etopozid, toksiklik, RECIST, CTCAE.

Аннотация. В исследовании проведена оценка клинической эффективности и токсичности первой линии химиотерапии у пациентов с мелкоклеточным раком лёгкого. Эффективность лечения оценивалась согласно критериям RECIST 1.1, токсичность — по шкале CTCAE v5.0. Полученные результаты свидетельствуют о высокой частоте контроля заболевания при удовлетворительной переносимости лечения. Наиболее частыми нежелательными явлениями являлись гематологическая токсичность и желудочно-кишечные нарушения.
Ключевые слова: мелкоклеточный рак лёгкого, первая линия химиотерапии, цисплатин, этопозид, токсичность, RECIST, CTCAE.

Abstract. This study evaluated the clinical efficacy and toxicity of first-line chemotherapy in patients with small cell lung cancer (SCLC). Treatment response was assessed according to RECIST 1.1 criteria, while adverse events were graded using CTCAE version 5.0. The results demonstrated that first-line chemotherapy achieved a high disease control rate with acceptable safety. Hematologic toxicity and gastrointestinal adverse events were the most common complications.
Keywords: small cell lung cancer, first-line chemotherapy, cisplatin, etoposide, toxicity, RECIST, CTCAE.

O'pkaning mayda hujayrali saratoni (SCLC) barcha o'pka saratonlarining taxminan 13–15 % ini tashkil qiladi va agressiv kechishi, tez proliferatsiyasi hamda erta metastaz berishi bilan tavsiflanadi. Kasallikning aksariyat holatlarida tashxis qo'yilgan vaqtda bemorlarda tarqalgan bosqich aniqlanadi, bu esa jarrohlik davolash imkoniyatlarini sezilarli darajada cheklaydi.

So'nggi yillarda immunoterapiya davolash algoritmlariga kirib kelgan bo'lsa-da, platinaga asoslangan kimyoterapiya (sisplatin yoki karboplatin hamda etopozid) birinchi qator davolashning asosiy komponenti bo'lib qolmoqda. Ushbu davolash usuli yuqori javob ko'rsatkichlariga ega bo'lishiga qaramay, toksiklik rivojlanishi bemorlarning hayot sifati va davolash davomiyligiga sezilarli ta'sir ko'rsatadi. Shu sababli klinik amaliyotda birinchi qator kimyoterapiyaning samaradorligi bilan bir qatorda uning xavfsizligini baholash dolzarb ilmiy masala hisoblanadi.

Material va metodlar. Tadqiqot retrospektiv kuzatuv usulida o'tkazildi. Tadqiqotga 2022–2025-yillar davomida onkologiya markazida davolangan **48 nafar** o'pkaning mayda hujayrali saratoni tashxisi tasdiqlangan bemor kiritildi.

Kiritish mezonlari

1. morfologik tasdiqlangan SCLC;
2. I yoki II bosqich emas, balki kimyoterapiya talab qiluvchi cheklangan yoki tarqalgan kasallik;
3. ECOG 0–2;
4. birinchi qator kimyoterapiya olgan.

Davolash sxemasi. Bemorlarga quyidagi standart rejim qo'llanildi:

1. Sisplatin 75 mg/m² (1-kun)
2. Etopozid 100 mg/m² (1–3-kun)

yoki

1. Karboplatin AUC 5 + etopozid.

Kimyoterapiya har 21 kunda bir marotaba, jami 4–6 kurs o'tkazildi.

Baholash mezonlari. Davolash samaradorligi:

- RECIST 1.1 mezonlari.

Toksiklik:

- CTCAE version 5.0.

Statistik tahlil SPSS 26.0 dasturida bajarildi. Natijalar o'rtacha qiymat ± standart og'ish ko'rinishida ifodalandi. $p<0,05$ statistik ahamiyatli deb qabul qilindi.

Natijalar. Tadqiqotga kiritilgan bemorlarning o'rtacha yoshi **61,4±8,7 yil** ni tashkil etdi. Erkaklar 81,3 %, ayollar esa 18,7 % ni tashkil etdi.. Kasallikning tarqalgan bosqichi bemorlarning 70,8 % ida, cheklangan bosqichi esa 29,2 % ida aniqlandi.

Birinchi qator kimyoterapiyadan keyin:

Ko'rsatkich	**n (%)**
To'liq javob	3 (6,3)
Qisman javob	29 (60,4)
Kasallik stabilizatsiyasi	9 (18,8)
Progressiya	7 (14,5)

Umumiy javob ko'rsatkichi 66,7 % ni, kasallik nazorati esa 85,4 % ni tashkil etdi. III–IV darajali toksiklik 18,8 % bemorda kuzatildi. Febril neytropeniya 6,3 % hollarda qayd etildi. Davolash bilan bog'liq o'lim kuzatilmadi. Davolash kurslarini to'liq yakunlagan bemorlar ulushi 87,5 % ni tashkil etdi.

Nojo'ya ta'sir	**n (%)**
Neytropeniya	41,7
Anemiya	33,3
Trombotsitopeniya	16,7
Ko'ngil aynishi	43,8
Qusish	31,3
Alopetsiya	68,8
Periferik neyropatiya	12,5

Muhokama. Olingan natijalar birinchi qator platinaga asoslangan kimyoterapiyaning yuqori klinik samaradorligini ko'rsatdi. Umumiy javob ko'rsatkichi xalqaro klinik tadqiqotlar natijalariga mos keladi. Gematologik toksiklik eng ko'p uchraydigan nojo'ya ta'sir bo'lsa-da, zamonaviy qo'llab-quvvatlovchi terapiya yordamida aksariyat hollarda muvaffaqiyatli nazorat qilindi. So'nggi yillarda immunoterapiya bilan kombinatsiyalangan davolash natijalarni yaxshilayotgan bo'lsa-da, ko'plab davlatlarda, jumladan rivojlanayotgan mamlakatlarda platinaga asoslangan kimyoterapiya asosiy standart davolash usuli bo'lib qolmoqda.

Xulosa. Birinchi qator platinaga asoslangan kimyoterapiya o'pkaning mayda hujayrali saratoni bilan kasallangan bemorlarda yuqori klinik samaradorlikni namoyon etdi. Davolash natijasida kasallik nazorati bemorlarning katta qismida ta'minlandi. Asosiy nojo'ya ta'sirlar gematologik toksiklik va gastrointestinal buzilishlar bo'lib, ularning aksariyati konservativ davolash yordamida bartaraf etildi. Kimyoterapiya davomida toksiklikni erta aniqlash va qo'llab-quvvatlovchi terapiyani o'z vaqtida o'tkazish davolash samaradorligini oshirish hamda bemorlarning hayot sifatini yaxshilashda muhim ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. European Organisation for Research and Treatment of Cancer. *RECIST Guideline Version 1.1.* 2009.
2. European Society for Medical Oncology. *Small-cell lung cancer: ESMO Clinical Practice Guideline.* 2023.
3. Horn L., et al. First-Line Atezolizumab plus Chemotherapy in Extensive-Stage Small-Cell Lung Cancer. *New England Journal of Medicine.* 2018;379:2220–2229.
4. Kalemkerian G. P., et al. Small Cell Lung Cancer. *Journal of the National Comprehensive Cancer Network.* 2023.
5. National Cancer Institute. *CTCAE Version 5.0.* 2017.
6. National Comprehensive Cancer Network. *Small Cell Lung Cancer. NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology.* Version 2025.
7. Paz-Ares L., et al. Durvalumab plus platinum-etoposide versus platinum-etoposide in first-line treatment of extensive-stage small-cell lung cancer (CASPIAN). *The Lancet.* 2019;394:1929–1939.
8. Rudin C. M., et al. Small-cell lung cancer. *Nature Reviews Disease Primers.* 2021;7:3.